

Redovisning av VA-verksamhet

Verksamhetsåret 2021

Innehåll:

Förvaltningsberättelse.....	2
Resultaträkning.....	5
Balansräkning.....	5
Noter.....	6
Redovisningsprinciper.....	7

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Inledning

Regelverket för särredovisning av va-verksamheten finns i lagen om allmänna vattentjänster, 2006:412. Syftet med särredovisningen av va-verksamheten är att lämna information till abonnentkollektivet att avgifterna för verksamheten är riktiga ur lagens definition samt att redovisningen även kan utgöra ett beslutsunderlag för prissättningen. Förutom regelverket i lagen om allmänna vattentjänster gäller att redovisningen ska följa regelverket om god redovisningssed. Vidare framgår att redovisningen, när den är fastställd, ska finnas tillgänglig för fastighetsägare och övriga intresserade. Särredovisningen publiceras på kommunens hemsida efter att kommunfullmäktige fastställt årsredovisningen

Grästorps kommun bedriver all vatten- och avloppsverksamhet i förvaltningsform. Va-verksamheten i kommunen är en del av samhällsbyggnadsverksamheten. Särredovisning av va-verksamheten ställer därför särskilda krav att kunna skilja ut kostnader och intäkter i redovisningen som är direkt, eller indirekt, hänfödda till va-verksamheten. Någon fullständig särredovisning är inte upprättad då exempelvis va-verksamhetens andel av likvida medel inte framgår av sammanställningen. Hur va-verksamhetens kostnader och intäkter skiljs ut och beräknas framgår i avsnittet redovisningsprinciper.

Vattenförsörjning

Kommunen har en grundvattentäkt belägen i Ryda/Helås, Vara kommun. Detta är kommunens egen grundvattentäkt som försörjer Grästorps samhälle, Salstad, Flo samt de abonnenter/föreningar som ligger längs med kommunens ledningsnät. Som backup till den egna vattenförsörjningen köper kommunen Vänervatten som producerats i Lidköping. I Gunnarstorp blandas kommunens vatten från Ryda/Helås och Vänervatten i en ventilkammare. Totalt uppgår mängden producerat vatten som lämnar vattenverket i Ryda/Helås till cirka 218 000 m³. Utöver detta köper kommunen ca 85 000 m³ Vänervatten från Lidköpings kommun.

Vid vattenverket i Grästorp finns två stycken reservoarer med en sammanlagd volym på cirka 900 m³.

Huvudledningar utom tätorten uppgår till en total längd av 34 kilometer medan matarledningar inom tätorten har en sammanlagd längd av 30 kilometer. Utöver dessa ledningar finns totalt 7 kilometer servisledning. Totalt finns inom kommunen ledningar för vattenförsörjningen på 70 kilometer.

Avloppshantering

Hanteringen av avloppsvatten sker vid avloppsreningsverket i Forshall via föreningens nät i Flo klev. Totalt finns åtta stycken pumpstationer för att pumpa avloppsvatten till kommunens reningsverk.

Avloppsledningsnätet uppgår till sammanlagt 74 kilometer fördelat på 25 kilometer ledning inom tätort, 8 kilometer tryckledning utom tätort, 34 kilometer spillvattenledning samt 7 kilometer servisledning. Totalt behandlas ca 480 000 m³ avloppsvatten vid kommunens reningsanläggningar

Dagvatten

För att ta hand om regnvatten m.m. finns 32 kilometer dagvattenledningar och 12 kilometer servisledningar.

Bemanning

Kommunens vattenverk/avloppsreningsverk bemannas med tre heltidstjänster. Förutom dessa tjänster tillkommer arbetade timmar som fördelas till va-verksamheten från personal på kommunens Gata, Park, Va-enhet samt inhyrd anläggningspersonal. Även vissa personalkostnader från tekniska kontoret för styrning och ledning av verksamheten ingår i redovisningen av va-verksamheten.

Antal kunder/abonnemang

Totalt finns 1 032 kunder anslutna till kommunens verksamhetsområde för vatten- och avloppstjänster.

Verksamhet och viktiga händelser

Fiber, Vatten och Avlopp i Flo ekonomisk förening ansluter löpande nya hushåll till kommunens nät i takt med att föreningens olika etapper av utbyggnad av va-nätet på landsbygden färdigställs. Grästorps kommun har lämnat kommunal borgen för utbyggnaden.

Under 2019 påbörjades inventering av spillvattennätet med fokus på att hitta var i spillvattennätet ovidkommande vattnet uppkommer som belastar Forshalls avloppsreningsverk. Under 2020 bräddades 89 876 m³ orenat avloppsvatten vid reningsverket på grund av ovidkommande vatten. Inventeringen fortsatte under 2020 och vissa åtgärder har utförts, särskilt kan nämnas att spillvattennätet i Flo Klev är åtgärdat samt spillvattenledningar har renoverats i Salstad under 2021.

Antalet vattenläckor för 2021 har varit ett fåtal.

Arbetet med att upprätta en va-plan och strategi färdigställdes under 2021. Arbetet var en direkt fortsättning av den genomförda va-översikten som färdigställdes under 2016.

Ekonomiskt resultat

Totalt redovisar va-verksamheten 2021 ett överskott på 1 581 tkr. Resultatet 2021 har i sin helhet behandlats som en skuld till abonnentkollektivet inom va-verksamheten. Årets resultat för 2021 är 475 tkr.

För verksamhetsåret 2021 redovisar va-verksamheten ett positivt resultat, så var fallet även 2020 (+1 033 tkr), 2019 (+1 153 tkr), 2018 (+764 tkr), 2017 (+310 tkr), 2016 (+383 tkr) och 2015 (+155 tkr). För tidigare verksamhetsår har va-verksamheten redovisat underskott, för 2014 (-139 tkr), 2013 (-246 tkr), 2012 (-408 tkr) och 2011 (-219 tkr). Intäkterna från avgifterna åren 2011 till 2014 täckte inte kostnaderna varför resultatet blev ett underskott. För 2010 redovisade verksamheten ett positivt resultat (+310 tkr).

Finansieringsgraden ska ses över en längre tidsperiod varför verksamheten enstaka år kan visa över- eller underskott. Dessa balanseras över tid för att bedöma om avgiftsuttaget är i nivå med kostnaderna för verksamheten. Underskott betyder att verksamheten till viss del skattefinansieras då avgifterna inte täcker verksamhetens faktiska kostnader. Vid överskott har avgifterna teoretiskt sett varit för höga. Avgiftsuttaget måste ses på flera års sikt för att inte få för stora variationer i va-taxan. Därför hanteras över- och underskott i va-verksamheten över längre perioder.

Framtiden

Fiber, Vatten och Avlopp i Flo ekonomisk förening kommer även i fortsättningen att vara aktiva och drivande för att så många som möjligt på landsbygden ska kunna ansluta sig till det kommunala vatten- och avlopps nätet. Kommunen har informerat föreningen om att det totala antalet hushåll som kommunen kan ta emot, och som är belägna utanför verksamhetsområdet, uppgår till 500 stycken. Kommunen har under 2018 och i början av 2021 också beslutat om en utökad kommunal borgen för den fortsatta utbyggnaden. Kommunen har tecknat avsiktsförklaring med Lidköpings kommun om att föreningen kan ansluta ytterligare 700 hushåll i Järpås.

Skillnaden i underhållsbehov och budgeterade medel kommer även fortsättningsvis inge farhågor inför framtiden. Detta kommer att på sikt ge upphov till höga investeringsutgifter, som torde bli av betydligt större omfattning än kostnaderna för normalt periodiskt underhåll.

För framtiden måste beaktas att den beräknade livslängden på en ledning i genomsnitt är 100 år och utbyte, eller relining, bör finnas i en plan för framtida åtgärder. De äldre ledningarna kan när som helst ge upphov till mycket omfattande akuta underhållskostnader.

Behovet är fortfarande stort att åtgärda ovidkommande vatten i spillvattennätet enligt krav från tillsynsmyndigheten. Investeringsmedel är avsatta för åtgärder under 2021.

Avsiktsförklaring är tecknat med Vänersborgs kommun för reservvattenförsörjning (800 m³/dygn) med färdigställande 2022-12-31. I dagsläget är behovet av dricksvatten ca 700 m³/dygn). Samma färdigställdedatum har också avgiftsförklaring för transport av spillvatten från området Salstad från 350 hushåll. Syftet är att avlasta det hårt belastade avloppsreningsverket i Forsahall, särskilt med tanke på nytt exploateringsområdet 2022 vid Brännebacka med 240 villor + 100 villor i området Sörskogen.

Genom de stora framtida VA investeringar och kunskapsbehovet om dagvattenhantering måste kunskaps- och dokumenteringsnivån samt beställarkompetensen ökas och samlas. Här har arbete startat där vi lägger in våra ledningar i digitalt datakartbassystem, med funktioner för såväl feluppföljning som kontroll över det förebyggande underhållet.

RESULTATRÄKNING, tkr

	Not	2021	2020	2019
Intäkter	1	9 631	8 529	8 320
Kostnader	2	-8 508	-7 286	-7 058
Avskrivningar	3	-1 598	-1 238	-1 262
Nettokostnader		0	5	0
Finansiella kostnader	4	0	-5	0
Årets resultat	5	475	0	0

BALANSRÄKNING, tkr

	Not		2020	2019
Materiala anläggningstillgångar	6	42 182	43 420	24 789
Finansiella anläggningstillgångar	7	2 302	2 302	2 302
Summa anläggningstillgångar		44 484	45 722	27 091
Korta fordringar	8	438	222	352
Summa omsättningstillgångar		438	222	352
Summa tillgångar		44 922	45 944	27 443
Eget kapital	9	23 709	21 825	24 346
Därav årets resultat		475	0	0
Korta skulder	10	607	520	31
Långfristig skuld	11	21 081	23 599	3 066
Summa skulder		21 688	24 119	3 097
Summa eget kapital och skulder		45 397	45 944	27 443

NOTHÄNVISNINGAR

tkr

	<u>2021</u>	<u>2020</u>		<u>2021</u>	<u>2020</u>
1 Verksamhetens intäkter			7 Finansiella anläggningstillgångar		
Anslutningsavgifter	207	277	Långfristig fordran på abonnentkollektivet inom va-verksamheten	2302	2 302
Konsumtionsavgifter	9424	8 252			
Fordran va-kollektivet		0	8 Kortfristiga fordringar		
Verksamhetens intäkter	9 631	8 529	Debiterade, ej betalda konsumtionsavgifter	438	222
2 Verksamhetens kostnader			9 Eget kapital *)		
Direkta kostnader va-verksamhet	-6573	-5 951	Ingående justerat eget kapital	23 234	21 825
Kostnader va-verksamhet inom teknisk förvaltning		-31	Årets resultat	475	0
Gemensamma kostnader inom kommunen	-354	-271	Eget kapital	23 709	21 825
Skuld va-kollektivet	-1581	-1 033	10 Kortfristiga skulder		
Verksamhetens kostnader	-8 508	-7 286	Semesterlöneskuld inkl. okompenserad övertid	107	20
3 Avskrivningar			Kortfristig del av långfristig skuld	500	500
Beloppen utgörs av planenliga avskrivningar och beräknas på anläggningvärdet. Viss vägledning finns i Sveriges Kommuner och -Regioners förslag till avskrivningstider.	-1598	-1 238	Kortfristiga skulder	607	520
4 Finansiella kostnader			11 Långfristiga skulder		
Räntekostnader, anläggningslån	0	-5	Ingående låneskuld	20 000	0
5 Årets resultat			Nya lån/konverterade lån	0	20 000
Efter reglering av under-/överskott till långfristig fordran/skuld redovisas ett noll-resultat för va-verksamheten	475	0	Kalkylerad amortering innevarande år	500	0
6 Materiella anläggningstillgångar			Verklig amortering/inlösta lån	-500	0
Va-verksamhetens materiella anläggningstillgångar			Kalkylerad amortering nästkommande år	-500	-500
Ingående bokfört värde (justerat)	43 420	24 789	Långfristig skuld till abonnentkollektivet inom va-verksamheten.	1581	4 099
Pågående arbete		19 869	Långfristiga skulder	21 081	23 599
Nyanskaffningar					
Årets avskrivning	-1 238	-1 238			
Utgående bokfört värde	42 182	43 420			
Första avskrivningen sker samma år som investeringen tas i bruk.					
Summa Utgående bokfört värde	42 182	43 420			

*) Redovisat eget kapital utgör en framräknad post och motsvarar därför inte ett eget kapital som kan användas i verksamheten.

REDOVISNINGSPRINCIPER

- Någon finansieringsanalys/kassaflödesrapport har inte upprättats då det inte går att urskilja va-verksamhetens kassaflöde från övriga transaktioner i kommunen som påverkar kassa, bank och rörelsekapital. Av samma orsak redovisas inga medel i kassa och bank under omsättningstillgångar i balansräkningen.
- Anslutningsavgifter periodiseras till 85 procent av beloppet medan 15 procent bokförs i drift-redovisningen för att täcka uppkomna kostnader i samband med anslutningen. Vid lägre belopp, upp till 250 tkr, intäktsförs anslutningsavgifterna i sin helhet, då en periodisering över tillgångens avskrivningstid inte skulle vara meningsfull med hänsyn till beloppets storlek. Detta är i överensstämmelse med hur anslutningsavgifterna hanteras i kommunens bokföring.
- Räntekostnader belastar va-verksamheten är faktiska räntekostnader för kommunens lån för investeringar i va-verksamheten.
- Kostnader som belastar VA-verksamheten består av;
 1. kostnader som direkt kan hänföras till va-verksamheten.
 2. kostnader som belastar va-verksamheten och som redovisas inom tekniska förvaltningens övriga verksamhet. Fördelningsprincipen för dessa kostnader är att lika stor andel som va-verksamheten utgör av tekniska förvaltningens bruttokostnad, lika stor andel av förvaltningens gemensamma kostnad belastar va-verksamheten. Hit räknas t ex andel i kommunförrådets lokaler.
 - 3 kostnader som belastar va-verksamheten och som redovisas inom Grästorps kommuns övriga verksamheter. Fördelningsprincipen för dessa kostnader är att lika stor andel som va-verksamheten utgör av kommunens totala bruttokostnad, lika stor andel av kommunens gemensamma kostnad belastar va-verksamheten. Hit räknas t ex andel i kommunens centrala ekonomi- och personaladministration, IT-verksamhet, företagshälsovård, arkiv, telefonväxel, försäkring, revision och politisk verksamhet.
- Över- eller underskott som uppstår i den löpande va-verksamheten hanteras som skuld eller fordran till abonnentkollektivet för kommande reglering enligt lagen om allmänna vattentjänster. En fordran betraktas som långfristig då regleringen ligger längre fram i tiden än ett år. På motsvarande sätt betraktas även en skuld som långfristig.
- Eget kapital i balansräkningen har justerats direkt i balansräkningen och utgör en beräknad post och motsvarar därför inte ett eget kapital som direkt kan användas i verksamheten.